

SZERKESZTŐI HÍRDA

Belmagyar-utca 27-dik szám, hová a lap szellemi részét illető közlemények czimzendők.

AZ „ELLENZÉK” ELŐFIZETÉSI DÍJA:

Egész évre 16 frt. vagy 32 korona. Negyed évre 4 frt. vagy 8 korona. Félévre 8 frt. „ 16 korona. 1 óra 1 frt 50 kr. vagy 3 korona.

Egyes szám ára 5 kr. vagy 10 fillér.

Megjelenik mindennap, kivéve a vasár- és ünnepnapokat.

Kéziratok nem adnak vissza.

ELLENZÉK.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP.

KIADÓ-HIVATAL:

Kolozsvárt, Belközép-utca 33. szám.

HIRDETÉSI DÍJAK:

Egy centiméternyi tér ára 4 kr. Gyárosok, kereskedők és iparosok árkedvezményben részesülnek. Reklam sora: 1 frt. Bélyegilleték minden hirdetés után 30 kr.

Nyitlári cikkek:

garmand sora után 20 kr. fizetendő.

A tagosítás.

Irta: DEÁK GYULA.

Két czikk.

II.

A birtokrendezési eljárás második legfontosabb feladata az elhelyezkedési intézkedés megtétele.

Erre nézve a következő dolgokat tartom életbevágó érdekűeknek:

a) Hogy az elhelyezkedési egyezséget még csak meg se kísérték, míg az éppen felvett birtokváltásokat a mérnök a combinatoriumban ki nem dolgozta s tehát az egyes birtokosok birtokmennyiségéről ez által magának megközelítő tudomást nem szerzett.

Igaz ugyan, hogy az utasítás az eljáró bírónak kötelességévé teszi, hogy az elhelyezkedési tárgyalást a hitelesítés befejezése után azonnal folytassa s a tárgyalás elhalasztását csak nagyon elfogadható okok nyomására enged meg.

De hát kell-e elfogadhatóbb ok annál, hogy a mérnök műszakilag nincs elkészülve a tárgyalás folytatására? Ugyanis nincs az erdélyi részekben egyetlen birtokrendező mérnök sem, ki közvetlenül a birtokváltások befejezése után a birtokosok kicserélés alá jutó fekvéseinek becsleges értékét csak megközelítőleg is meg tudná mondani.

Az eljáró bíró a mérnök felelősségére mindig elhalaszthatja a tárgyalást és utasíthatja a mérnököt a combinatorium elkészítésére. A mérnök pedig nyugodtan elvállalhatja a felelősséget, mert készségétől és oly vis majornak kell tekinteni, melynek nem oka és kikerülnie nincs hatalmában.

b) A kisebb birtok birtokosság soha, vagy csak a legkritikább esetben későn olyan egyezséget, vagy adja meg oly bírói ítéletnek az előfeltételeit, melyben ilyenforma meghatározások fordulnak elő: a többi birtokosok elhelyezését nyerne a határ a vagy amaz részében ilyen vagy olyan sorrendben, mert ez által oly szabadságot ad a mérnöknek, melyet a birtokosság helyesen felfogott érdeke meg nem tűr.

Nézetem szerint az apróbirtokosság megköveteli, hogy a helyi viszonyokhoz képest kisebb vagy nagyobb csoportokban ő is elhelyezést nyerjen és előre megtudja, hogy jó, közepes, gyenge, közeli, vagy távoli helyen fogja illetőségét megkapni.

Igaz, hogy ily módon az elhelyezkedési egyezséget két nap alatt megkötöni és másfél iv papírra leírni nem lehet, de az is igaz, hogy a tárgyalások elisietésének, a feldolgozandó anyag felületes kimerítésének keserű levét issza sok község, mely takarékoskodott a tárgyalási költségekkel, de uzsora kamatot fizetett saját érdekeinek helytelen felfogása okán.

Az is igaz, hogy így dolgozva, tán többször merül fel az a szükség, hogy az egyezés nem sikerülvén, a mérnököt utasítani kell törvényjavaslat készítésére; de ez így van jól, mert a birtokosságnak nem kötelessége a törvényjavaslat készítésének költségeit felületes egyezés árán megtagadni a mérnöknek. De az már nem igaz, hogy egy értelmes birtokosság, mely érdekeit helyesen felfogni tudja, az egyezés nem sikerülése esetében eo ipso perre volna utalva, mert a mérnök köteles az összes érdekeket lehetőleg kielégíteni, kiegyeztetni, javaslatait megokolni, a birtokosságnak pedig jogában áll a javaslatokon egyezségileg változtatni és végleg kiegyezni.

7. Végre az új tagok átadása és hitelesítése végett kitűzött tárgyaláson nem köteles a birtokosság azzal megelégedni, hogy új tagját a természetben megmutatják neki, hanem követheti, hogy a combinatoriumban kidolgozott birtokváltások átvételét részletenként a számlátba vett katasztrális és becsleges értékekkel együtt a mérnök felolvasa, megmagyarázza s így bebizonyítsa, hogy a bejelentett és

elrendelt birtokváltások részleteiben és egészükben helyesen vannak kidolgozva.

A combinatorium nyomtatvány ugyan hiányos, de a hiányok mellett is utasításszerű kötelessége a mérnöknek, hogy a változás alá kerülő részleteket részletenként és nem összesítve, úgy a kataszteri, mint a becsleges értékek kitüntetésével kidolgozza, mert csak így tud a birtokosoknak kielégítő és kimerítő felvilágosítást nyújtani, csak így lehet munkája felett gyakorlati értelemben véve ellenőrzést, kritikát gyakorolni.

Előbb fejtegetett nézeteimet szigorúan az utasításban körvonalozott jogokhoz és kötelezettségekhez mértem, s azt hiszem sikerült bebizonyítanom, hogy az utasítás elég tág ajtót nyit a birtokosságnak jogai megvédésére és hogy sem Kolozsvárt, sem más községben különleges rendszabályokra szükség nincs, hanem van egyébre és ez az, hogy a birtokosság ismerje meg s a kellő időben és alakban tudja felhasználni jogait, teljesíteni kötelességeit.

Egyetlen oly része van az utasításnak, mely még kiegészítésre szorul.

Ez az utasítás amaz intézkedése, hogy a kiosztási munkálatokat az eljáró bíró nem köteles szobai megvizsgálás végett a kataszteri igazgatósághoz beküldeni. A K a t a s z t e r i K ö z l ö n y folyó év március 16-án megjelent 3. számában ez intézkedésre vonatkozólag így nyilatkozott volt:

„Jellemzően intézkedik az utasítás az előmunkálati és kiosztási hitelesítések tárgyában. Előbbinél a munkálatokat el kell küldeni Kolozsvárra szobai megvizsgálás céljából; utóbbinál ez, mint felesleges, elrendelve nincs. Ha az intézkedés megfordítva történt volna, nem csodálkoznánk annyira, mint így. Hasonlítsuk össze a végzendő legfontosabb feladatokat. Az előmunkálati aktákban az alakításokon kívül a területszámítás jóformán egyedül képez oly feladatot, mely a kérdéses munkálatoknak Kolozsvárra küldését javallta. A kiosztási munkálatokban azonban a nagy munkát igénylő combinatorium — vizsgálaton kívül a hitelesítő mérnök súlyos feladatát képezi ama kérdések eldöntése, hogy vajjon az új birtok megfelel-e a t e k i l e g a régi birtoknak. Azt hiszem, senki sem fogja kétségbe vonni, hogy a kiosztási munkálatban az új tagok kataszteri területének kiszámítása a térképen és a természetben teljességgel nem tekinthető oly vizsgálatnak, a mely mellett a legkorombább érték-károsodások keresztül ne csuszhatnak.

Az előmunkálati területszámítás oly egyszerű — habár hosszadalmas művelet, hogy azt magasabb elméleti képzettség nélkül sablonszerűleg, aránylag kevés gyakorlattal jól el lehet végezni.

Másképpen áll a dolog a kiosztási területszámítással, mert itt már a becserkékek is közbejárnak, s a birtokváltásai intézkedések alapján készült combinatorium labyrinthusán a tervezés szorzási és osztási feladatainak egész tömegén kell a hitelesítő mérnöknek magát keresztül küzdenie, míg jó l é l e k k e l kimondhatja, hogy a munka megfelel-e céljának vagy nem? tehát jó-e vagy rossz?

Aggódalomra azonban ez sem ad okot, ha az erdélyi részek vezérvárosa Kolozsvár úgy a saját, mint az összes erdélyi részek jól felfogott érdekében az erdélyrészi birtokosság és az országgyűlési képviselők köreiben mozgalmat indítana, hogy a magas igazságügyi kormány az előmunkálati hitelesítésknél elrendelt szobai megvizsgálását az aktáknak a kiosztási munkálatok hitelesítésével követendő eljárásra is kiterjessze, könnyen ki-

vihető lesz, mert azt hiszem, elvileg semmi akadály ez útjában nem áll.

Mielőtt letenném a tollat, engedje meg a szíves olvasó, hogy egy előttem régi ismerős múmsra figyelmeztessen és kimutassam, hogy nem oly fekete az, mint a milyennek mutatkozik. Azt szokták mondani, hogy javaslataim követésének kikerülhetetlen következménye lesz a munkálatok mértéknélküli elnyúlása és megdrágulása.

A megdrágulásnak azt felelem, hogy: olcsó husnak hig a leve.

A munkálatok elnyúlása megakadályozására is tudok receptet. Gondoskodjék a birtokosság, hogy a birtokrendezési alapon legyen kellő mennyiségű pénz. Várjon a pénz a mérnőkre és ne a mérnök a pénzre s akkor megy minden gyorsan. Bármely mérnök ha tudja, hogy mihelyt munkája kész, esedékes rátáját biztosan megkapja, gondoskodni fog, hogy az a pénz ne sokáig heverjen; de bármely mérnök, ha arra van elkészülve, hogy ő megteszi a munkát, de pénzt tán évek múlva fog kapni, minden módon arra fog törekedni, hogy a munka mentől későbbre készülvén el, pénzét mentől kevesebb ideig huvertesse.

Politikai hírek.

Kossuth ítélete. Kossuth Lajostól érdekes nyilatkozatot várhat ismét a nemzet. Ugyanis Károlyi Gábor gróf az ujjonnan megalkult függetlenségi kör végrehajtó bizottságának elnöke, levelet írt Kossuth Lajoshoz, melyben feltárta a függetlenségi és 48-as párt belső viszonyait és kikérte az ő ítéletét a pártszakadásról.

Cseh állam. (?) Az ifjú-csehek határozottan derék, de kissé humoros emberek. Lapjuk a bonvédszobor leleplezése alkalmából fölfelel, hogy Magyarországon roppantul terjed a forradalmi szellem, amiből utójára is nagy baj lesz. A baj ellensúlyozására tenni kell valamit s ez a valami természetesen csak az lehet, hogy föl kell állítani egy erős cseh államot. — Egyébként azonban az ifjú-csehek igen egészségesek.

Egyveleg.

Bismarck és Vilmos császár kibékülése.

Berlin, május 23.

A Nat. Ztg. egy kiváló parlamentárisnak levelét közli, mely szerint az uralkodó nagy lehangoltságának csakis úgy lehetne véget vetni, ha a császár Bismarckkal kibékülne; az egész német nemzet kinos feszültséggel várja ezt a nemeslelkű tettet; a választási küzdelemben a palotából és a guayhókból annak az egy kiáltásnak kell kihangzania, hogy a császár és a volt kancellárja béküljenek ki, — mindaddig, míg ez az óhajuk; beteljesedik.

Az olasz kormányválság.

Róma, május 23.

Megerősítést nyert, hogy a miniszterválságot úgy fogják megoldani, hogy Bonacci igazságügyi miniszter kivételével a viszályt vezető miniszterek mind megtartják tárcájukat és hogy az igazságügyi és a pénzügyi tárczára két szenátor van kizemelve. Még pedig azt hiszik, hogy igazságügyminiszter Gula szenátor, pénzügyminiszter pedig Cagliardo szenátor fogják kinevezni. Hír szerint a válság megoldását hivatalosan holnap vagy holnapután fogják közölni. Giolitti ma a szenátus bizottságának több tagjával tanácskozott a nyugdíjtörvény ügyében a kormány és a bizottság közt fenforogó nézeteltérések kiegyenlítése végett. A „Tribuna” kétségbe vonja, hogy comte Ferrare képviselő kinevezetnek a külügyminisztérium államtitkárává, a mely állás Brin miniszter hivatalba lépése óta betöltetlen.

Országunk ellensége.

Bécsből azt a hírt hozza a táviró, hogy a híres Schmerling, a kinek közéleti szereplése Magyarországon is jól ismeretes, Bécsben tegnapielőtt meghalt. Hosszabb idő óta betegeskedett s pár nap előtt szélhűtés érte, a s 88 éves agyastyán életét gyorsan kioltotta.

A lapok hosszasan foglalkoznak Schmerling életé és szereplésével.

A „M.H.” egybeként közöltek s jelmez sorokat írja róla:

Halála alkalmából a politikai hipokrizis, a mi a jelenkor egyik legkiválóbb jellemvonásai közé tartozik, kegyeletes megemlékezésben tetszeleg magának.

Szintugy arrogálja magának a jogot arra, hogy Schmerling „nagy” tulajdonait méltányolja és tévedéseinek indokait rajta kívül keresse. Szakasztott úgy cselekszenek most, mint cselekedtek Schmerlinggel szemben apró kortársai, kik működésének teljes meddőségét nem az ő konokságának, elfogultságának és elbizakodottságának, hanem a kor nivóját túlezárváló lángelméjűségének tulajdonították.

Pedig ő volt az, ki a legvégtetesebb kezekkel nyult bele államéletünk újjáalakításába. A magyar nemzetnek, a magyar alkotmányunk, a magyar szabadságnak minden ellenségét ő szervezte egy akcióképes táborra.

Magyarországot a fölkelés szélére vitte, a monarchiát a legszerencsétlenebb politikai kísérletek utvesztőjébe sodorta, a „összbirodalom” egységessége érdekében teremtetts reichsrath által a szláv, német és más fajok között való állandó frakciókat előidézte és az egymás közt lévő érdekellentéteket kielesítésére a különböző fajokat fölbatortította. A szabadelvűség czéga alatt kormányzott, de a feudális és klerikális frakciókat szövetségesei, egyezségei által eddig alig ismert tekintélyre és befolyárra segítette.

Schmerling államminiszterségének ötödik éve alatt a monarchiát benn a teljes föl-bomlás elé vitte.

Ama törekvései által pedig, hogy a monarchiát elsőrendű német nagyhatalomná tegye, bent földezte a szétesés procsesszuszát, kint Németországban pedig előkészítette a 66-iki vezéres hadjáratot.

Munkás, szivós, konok egyén volt, kinek politikai tervei fölültek, kormányzati sikerei feonakadások voltak.

A 48-diki szabadságharc után akadtak kormányok, melyek gyászosabb és gyűlöltőbb emlékezetet hagytak hátra, mint a Schmerling-kormány; de eredményeiben károsabb működést Magyarországon egy kormány sem fejtett ki, mint az övé.

Huszonöt év nem volt elég, hogy elfelejtjük, de még arra sem, hogy minden irányban elenyészettünk legyünk ötödik éves kormányzatát.

A sirnál sem őt, sem magunkat nem séstjük meg azzal, hogy hazugságot beszéltünk akár az ő politikai tulajdonairól, akár a mi érzelmeinkről.

Ellenségünk volt és ezt valahányszor a közéletben erre alkalma nyílt, ki is mutatta. Ez az egyenlőség legalább annyi méltánylást, érdemet, hogy a koporsójánál ne is mutassunk vele szemben oly érzelmeket, melyeket irányában jó magyar hazafi sohasem táplálhatott.

E m k e.

(Folytatás)

Számvizsgálóink Szűcs Géza és Gámán Zsigmond ez évben két ízben u. m. 1892. aug. 23-án és 1893. márc. 9-én tartottak részletes szám- és pénztárvizsgálatot. Az igazgató választmány megbízásából a szokott felhívizsgálatra kizsáított tagok voltak 1892. nov. 7-én Hóry Béla és Kornis Viktor gróf; f. év márc. 23-án pedig D. Deák József, Jósika Lajos báró és Wass Béla gr.

Az ellenőrzést az idén a közgyűlésileg megválasztott új ellenőr, Székula Ákos vette át.

Választmányi és directoriumi ülésünk jegyzőkönyveit Csernátóni Gyula dr., Gáspár János, Szerényi József és Török István dr. jegyzőink vezették, kik közül Török István dr., miután évekig változatlan buzgalommal és odaadással kezelte a jegyzői tollat, nagymérvű elfoglaltsága következtében a közgyűlést megelőzőleg lemondását beadni volt kénytelen. A választmány jegyzőkönyvileg fejezte ki köszönetét a lemondó tisztikari tag érdemei iránt: a közgyűlés feladata azonban, hogy — a köszönetnek szintén hangsúlyozásával — az első pillanattól alaptevő és kebelében való megmaradását biztosítsa.

Meg kell említenünk, hogy jogi ügyeinket és pedig a tisztelti állásához az idén nagyon is sürd forgalommal Haller Rezső jogtanácsos, most is díjtalanul látta el; Budapesti Reményik Antal, Nagy-Várados Rád Ödön; és ezen kívül mindannyiszor központi jogtanácsosunk véleményezése alapján különböző vidékeken előforduló ügyeinkben egy ottani helyi ügyvéd, vagy közjegyző tagársunkat kértük fel, kik — köszönettel legyen megemlítve — mindenesetben készséggel és díjtalanul jártak el. Így K. Sándor József kir. közjegyző Déván, Sebesi Ákos ügyvéd az Orbán Balázs hagyatéka ügyében Sz. Udvarhelyi, Barna Endre ügyvéd a Hajdu Mária hagyatéka ügyében Miskolcon stb.

Legutóljára hagyjuk, hogy elől legyen, Merza Lajos főpénztárost a ki nagy felelősséggel járó tisztjét az idén is, rendes hivatalos órák tartásával díjtalanul töltötte be, s a ki — az egyesületi ház gondozásán kívül

— akadályoztatás esetén a t. alsnők-főtítkárt is helyettesítette.

Igazgató választmányi tagjaink közül Bánffy Zoltán báró, ki kezdet óta központunknak tagja s maros-tordavármegyei — maros-vásárhelyi választmányunknak ügybuzgó elnöke lévén, az ő gondoskodásának és kiváltságának való vezetésének köszönhetjük első sorban, hogy maros-vásárhelyi emlékezetes közgyűlésünk oly szépen sikerült, s a ki éppen azon napon hunyt el, midőn a budapesti közgyűlés újlag központi tagnak választotta. Igazgató választmányunk kötelességének tartotta — fiókválasztmányunk koszorut helyezvén a ravatalra — gyászát jegyzőkönyvi határozaton kívül átíratilag is közölni az elhunyt kiváló férfiú özvegyével, egyesületünknek szintén nemes szívű pátrónájával, br. Bánffy Zoltánné, Telesi Erzsébet grófnővel.

Az Emke vagyonra f. év máj. 1-én:

1. Bankokban és bérzei árfolyammal bíró óvadékképes papirokban frt 473,271.84
2. Fekvő földbirtok Algyógyon több év előtti becslésszerint frt 221,557.—
3. Egyesületi bérház Kolozsvárt, telek és építés ára 140,944.20
4. Jogervényes hagyatékok tárgyalás alatt 29,429.28
5. Tőkebefektetések egyesületi intézetek épületeiben és telkeiben, illetve ezek értéke becsár szerint 26,908.—
6. Kötelezvényileg biztosított, a maguk során esedékes várandóságok 97,736.47
7. Künnlevőségek, fiókválasztmányi vagy egyéb kezelésben 7,759.56
8. Ingóságok értéke 60 százalékkal lettve 5,000.—

Az E. M. K. E. készpénzbevétele, az algyógyi birtok jövedelmét nem tekintve, az 1892. évben 76,651 frt 47 kr. volt, illetve a birtok jövedelmét is hozzáadva kereszám 90,000. frt. Ebből tőkésített 54,384 frt 32 kr. a többi az egyesületi segélyekre, akcióra, a kiadásokra fordított. Ezek szerint a vagyon hiadals nemcsak nem szűntel, hanem az első nehézségek legyőzése után a növekedés most már progresszive menni fog. A tőke növekvésben 27,678 frt 30 kr — alapító tagoktól befolyt díj. Az összes örökös és alapító tagok száma különben 2926, rendes 10,572, pártoló 4320, összesen 16,818 tag. A f. közgyűlési évben új alapító lett 27, belépett vagy II. ciklust újított 759 rendes, 175 pártoló, összesen 961 új tag.

(Vége következik)

Derzsi János siremléke.

Maros Vásárhely 1893 máj. 23.

A pünköshti ünnep harmadik napját kiválon nagy és mondhatnók közös ünnappé avatta a Derzsi János siremlékének a leleplezése. — A tegnapi napon érkezett meg Kolozsvárról Ferencz József unitárius püspök és Boros György theologiai tanár mint a kolozsvári unitárius főiskola megbízottja. A 11 órakor érkező vonathoz a m-vásárhelyi unitárius eklésia testületileg vonult ki gondnok Fekete Gábor kir. táblai tanácselnök ur vezetésével. A főt. püspök ur a gondnok vendége lett, kinek házánál kedves orvázóiban részesítették a főpásztor.

Ezen a napon a főt. püspök ur az egyház híveinél látogatást tett. Meglátogatta a város díszkerjét s egyszerűsümlutóhelyét s nagy megelégedését nyilvánította a kitűnően gondozott s izlésesen berendezett hely felé, s megjegyezte, hogy a kolozsvári sem tisztaság, sem berendezés tekintetében nem versenyezhet a vásárhelyivel. Mi elárultuk a titkot t. i. azt, hogy báró Szentkereszty törvényeséki elnök ur érdeme az egész kert, a ki Kolozsvárt is hasonló eredményt tudna elérni bizonyosan ha arra alkalmat nyerne.

Az emlék ünnepély az unitárius templomban kezdődött meg a mai napon délután 10 1/2 órakor, a mikorra már az unitárius templom környéke egészen el volt lve érdeklődőkel. 11 órakor itantitázelet kezdődött a kis templomban hova a jelen voltak egy harmada sem fért be. Itt Boros György theol. tanár mondott egy megható szép imát.

Innen ki vonultunk a ref. egyház temetőjébe Derzsi János sírházra a hol már alig lehetett mozogni az embertől. A temető jobb oldalában van a Derzsi János sírja, mely alatt fehér lepel fedte a négy méter magas szép sötét sztrike styeuit méterkövet.

A vásárhelyi dalárda éneke után Ferencz József püspök tartott meg alkalmi beszédjét, mely az örök életnek és a halhatatlanságnak oly remek megfajtasát adta, a mely nemcsak hogy kiválóan megnyugtató, hanem egyszersmind a jó tettekre is lelkesítő volt. Ebből kiindulva méltatta Derzsi Jánosnak életét, melynek egész czélja az volt, hogy a nevelés ügyének, s különösen a szegény

székely ifjak tanulmányának tegyen szolgálatot. A néhai székely-keresztúri unitárius középiskolának husz 100—100 forintos ösztöndíjat hagyott a tizenötöt a kolozsvárnak, vagyis jószágai jövedelméből annyit fognak élvezni.

A püspök beszéde alatt a lepel lehullott a sírkőről a átadatott a nyilvánosság-nak, hogy hirdesse a nagylelkű férfi nemes tetteit az utódoknak.

Ezt követően a koszorú helyezettette az emlékkőre. Boros György theologiai tanár a kolozsvári unitárius főiskola kossoruját a szavak kíséretében: „Kinek egész életének munkásságát áldozd, a muzsák kezében a haláloság világító szövegének tartva ördökjének sírját felett örök éteriséggel.” Sándor János igazgató-tanár a székelykeresztúri unitárius középiskola nevében tette a sírra a koszorút hangulatozva azt a kiváló nagy szolgálatot a mellyel a megboldogult a székely közművelődést előfogja mozdítani minden minden esztendőben 20—20 ifjú fogja elvinni alapítványát; a marosvásárhelyi eklézsiá nevében Fekete Gábor kir. táblai tanácselnök és egyh. gondnok az EMKE nevében Bihari Sándor tanár tett egy szép gyopár koszorút „a közművelődés áldozatkész lelkész pártfogója emlékére.”

Délután 2 órákor diszebed volt, melyen a város notabilitásai jelen voltak vallás-küldetés nélkül. Kifűző hangulat uralkodott mindvégig.

A pohárköszöntőket Ferencz József püspök kezdte meg Király 3 felségére tritvén poharát, Filep Albert ny. tanfelügyelő a püspökre, Fekete Gábor a ref. egyházra, Geréb polgármester Fekete G.-ra, Vass Tamás ref. lelkész, Filep Albert, Bihari Sándor tanár, Deák Lajos tanfelügyelő, Dr. Brassai, Boros György a jelen volt ref. lelkészre később a tanfelügyelőre, Ferencz József püspök Maros-Vásárhelyi közönségére mondott egy lelkes és rendkívül hatásos felkészítőt Kelemen Albert, Benczédi Gergely, Rédiger Géza, Csengvay Károly és mások mondtak még köszöntőket.

Ezek után a vendégeket kikísérték az állomáshoz, kívánva nekik szerencsés utat.

Rendes levelezés.)

Asbóth ur.

A Hentzi sírját megkoszorúzó Asbóth urral igen kurtán bántak el a budapesti újságok. A M. H. fejtegetett verőnek mondja, a kire nem érdemes ágyuval lövöldözni. Nem is lövöldöznek, hanem egy néhány rövid hírvégre végeznek vele.

Hanem azért mégis csak beszélnek Asbóth urról. Ugy látszik, hogy tartózkodási helyén követ el egyszer-másor olyan stíliket, a miért aztán sokáig megemlégszék.

Mi is felmelegített egy régi dolgot, a mit Asbóth urral néhai Papp Miklós, a hajdani „Magyar Polgár” zsenialis szerkesztője követett volt el az orosz-török háború idejében. Asbóth ur abban az időben Kolozsvárt a mérsékelt „Ébredés”-t szerkesztette, — Papp Miklós pedig az akkor baloldali „Magyar Polgár”-t.

A Magyar P.-nak az orosz-török háború folyásáról rendesen hiteles stírgöny tudósításai voltak. Az „Ébredés” pedig rendesen aludt. Mindkét lap a délutáni órákban jelent meg. A „M. P.” valamivel előbb látott napvilágot, mint az „Ébredés” — a melynek késedelmesége azért történt, hogy a M. P. távirati rovatából puskázni lehessen.

*) Tárgyalmas miatt készt.

Szerk.

AZ „ELLENZÉK” TÁRSZAJA.

1893. május 25.

„A rettenetes Csár.”

Regény a rettenetes Iván korszakából.

KÉT KÖTETBEN.

Írta: Gróf A. K. Tolstoj.

Fordította Clare Filmore után: AMICA.

MÁSODIK KÖTET.

IV.

A legenda.

(Folytatás.)

(48)

— Gyermekkorunk óta felség — válaszolt Persten, földig hajolva — mind a ketten gyermekkorunk óta! Mi nem tudunk visszaemlékezni rá, hogy az Isten napvilágát mikor láttuk utoljára!

— Ki tanított benneteket dalokat énekelni és meséket mondani?

— Az ur maga, kis atyám, az ur maga a rég elmúlt napokban!

— Hogyan? — kérde Iván.

— Az öreg emberek ugyan arról beszélnek, amiről a dalnokok énekelnek — válaszolt Persten.

A homályos multban, midőn a Jézus Krisztus felszállott az égbe, a vakok, a nyomorékok, a szegények és a sánták azt kiáltották: Uram, hova mégy? — Ki fog most utánunk nézni? És hogy fogunk mi mostani élni? És a szent Krisztus válaszolt nekik és azt mondá!

„Arany hegyeket adok nektek, téjjel és nappal folyó folyókat és ti nem fogtok többé szűkséget szenvedni!”

Papp Miklós észrevette az „Ébredés” ravaszágát és elhatározta, hogy a kis plágizátort megbünteti.

A következő napon az „Ébredés”-hez járó M. P. eszerpéldányának távirati rovata sensációs híreket tartalmazott, ilyenformán:

Tóbsa-nál a törökök az orosz hadsereg fénys győzelmet aradtak. Az orosz hadsereg teljesen megsemmisült stb. stb.

Természetesen a M. Polgárnak csak az egyetlen egy számában volt benne a rendkívüli érdekes távirat.

A félórával később megjelenő „Ébredés” kövér betűkkel hirta az ő „eredeti távirati rovatát”-ban, hogy Tóbsa-nál mi történt?

Másnap Papp Miklós egy szel’emes cikket számolt be a közönségnek az esetről, a melyben kijelentette, hogy Tóbsa megfordítva annyi mint Asbóth.

Egész Kolozsvár rengett a habotától — az „Ébredés” pedig rövid idő alatt örökre elszenderült.

Ime, nálunk sokkal vigabb emlékek fűződnek Asbóth ur nevéhez, mint Budapestben.

A megbokrosodott Degré.

A honvédszobor teleprezésének volt egy szegénylegetes pillanata is. Degré-nek egy nagyobb szabású beszédét kellett volna elmondania, de nem mondhatta el egészen, mert meggondolatlanul oly helyzetbe hozta, hogy fukcióját elvégezni teljesen képtelenné vált.

Mindenki nyugodtan hallgatta Degré szavait, midőn beszélni kezdett. Mikor Degré arról beszélt, hogy a magyar szabadságharc idején sem főispánok, sem főszolgabírák teborzására nem volt szükség, a „véres kardot” sem kellett szétfordozni a hazában: önkényt állt a függetlenség lobogói alá Magyarország ifjúsága, mielőtt illetékes helyről” elhangzott a szó, hogy: Hi a haza! Veszélyben a hama!

E szavakat hallva, lehetetlen volt az ott álló magyarnak Kossuthra nem gondolni. Egy szabedérszéd intelligens fiatal embernek legott az ajkán is megjelent, a mindent átható, leküzdhetetlen gondolat: „Éljen Kossuth!”

Azt lehetett binni, hogy a következő pillanatban egyetlen „Éljen” szó dörge fogja megrázni a földig érő sugaras eget; a mindenkinél a torkán akadt a szó, mert egy sakáltyűöltéshez hasonló hang elébe vágott a lelkesedés kitörésének. Ez a hang a szónoki emelvényről jött, honnan Degré Alajos, a szónok képéből kikelve, öklöbe szorított képpel, vérben forogó szemekkel fenyegetett a gróf Apponyi Albert háta mögött álló fiatal ember felé:

— Hallgasson az ur!.. A ki az én beszédembe akar beleszólni, az jöjjön ide és beszéljen itt, mert én akkor hallgatom!

Mialatt e szavakat kiáltá torkaszakadtából, arca kékbejárt a vöröre változott, hű kifejezéseken annak, hogy előbbi szavainak a hatásától megijedt a ha már vissza nem szívhatja azt, a mit tán véletlenül mondott, legalább a hatás kifejezése jutását mindenáron megakarja akadályozni.

A „tettlen ért” (!) fiatalember olyanforma megjegyzést tett halkán és szerényen, hogy hiszen a szónok maga saját szavaival provokálta Kossuth éltetését, mire Degré Alajos a szónoki emelvényről még emeltebb hangon kiáltott rá:

— Policáját hivatok a azonnal bekísértetnem!...

Leirhatatlanul nyomott hangulat fogta el a jelenet közvetlen tanuit. Bárá Bányfi

Dezso, a képviselőház elnöke földre süllyesztett tekintettel, gróf Apponyi Albert leszárt fejével, a többi képviselők arcokon a szégyen pirjával hallgattak, hogy azt, aki napjainkban, a magyar szabadságharc budavári hőseinek szobra előtt Kossuth Lajost, a magyar szabadságharc világító lángoszlopát élteti — policájával fenyegetik, mint a Bach korszakban.

A beszéd ezzel be is végződött volna, de a makacs ember mindenáron el akarta olvasni mondanivalóját hátralevő részét. Hasztalan. Ott volt előtte az egész beszéd s nem tudott tovább haladni a következő lekezdésnél, melyet annyiszor ismételt, hogy végre a közléllők megszánták s kérve kérték: „szálljon le!”

— Most azt teszem, a mit én akarok! kiáltá. És újra elvesztette beszéde fonálát.

Egy darabig kereste a következő passzusát, végre eldobta a papírt:

— Nem beszélek papírosból! Nem értek ahhoz! A szívem sugja azt, azt a mit nektek mondok, régi jó bajtársak!

S csakugyan akart mondani valamit, de bizony a szíve cserben hagyta, mert ez semmit sem sugott. Végre is pohárköszöntőtőnusbán fordult a régi bajtársakhoz s a budai dalárdá rázendítette a koronázási jubileumon előadott „Üdvözlé”-t. Degré Alajos még egyszer fölhasznált:

— Ki mer itt énekelni, mikor én még nem végeztem be a beszédemet.

Erre aztán nagynehezen eltávolították az emelvényről. A közönség nem tudta, beszánokodjék-e vagy sajnálkozzék, s egymást érték a lesújtó megjegyzések a tömegben.

A zentai dráma.

(Egy pénzintézet halála)

Ujabbán a következőket írják a sensációs zentai esetről:

Egy rövid pillangó-életnek a vége és egy hosszú bűnpernek a kezdete az a hír, mely mult pénteken az esti órákban fölverte Zenta városát. Egyelőre csak annyit hallottunk, hogy Kozics Aladár a „Takarék- és Hitel-Részvén-társaság” igazgatója s a „Zentai Néplap” szerkesztője megégett. Eleintén azt a variációt hallottuk, a bankhelyiség igazgató-szobájában cigarettaszívó elaludt s ruhája a kihullott égő cigarettától fogott tüzet. A közönség kétkedve fogadta ezt a hírt, s a közönségnek igaz volt. Másik történet a dolog.

Kozics Aladár péntekre virradóra reggelig mulatott, ami nagyon megesztető dolog volt nála. Ennek dacára — ami szintén megesztető — pontosan végezte napi teendőit. Délután négy óráig szünetelt a lakásán dolgozott, akkor fölment az intézetbe. Ott órák a bank egyéző hivatalnokai eltávoztak, utódjának Bárány Jenő pénztáros. Kozics egyedül maradt hivatalos szobájában. Hét órákor rémült kiabálással rohant ki az intézetből e szavakkal: „Segítség! odabenn tűz van!” A szerencsétlen ember maga is égett s úgy futott közeli lakásukra — s ez előtt összerogyott. Eseméleltlen állapotban szállították be lakására, s midőn égő ruháit letépték, a szerencsétlen fiatal embernek arca, nyaka, egész felső teste a mell egy darabjának kivételével a megstlenség össze volt égre.

A tegnapi tudósítás, melyet az első hír vétele után kaptunk úgy szól, hogy a tűz a bankban lokalizáltatott és jelentéktelen papiroknál egyéb nem égett el.

Hanem egészen más dalt ki. Még azon éjjel megindították és be is fejezték — legalább ez esetre — vizsgálatot, melynek eredménye a következők:

„A Zentai Takaré- és Hitel-Részvén-társaság” a tönk szélén állott. Az igazgató,

hogy a személyes gyalázattól szabaduljon, hogy az igazgatókat és felügyelő bizottságot a veszteségtől megmentse: az üzleti könyveknek az igazgatókat és a felügyelőket terhelő lapjait kitépte, a legfontosabb iratokkal összehalmozta és meggyújtotta. Ugyanakkor az ott meg is talált revolverrel akarta magát kivégezni. De a végrehajtás pillanatában elhagyta erőlye s örült lázzal sietett eloltani az égő papirokat. Ekkor fogott ruhája tüzet; ekkor rohant ki égve a helyiségből s a pokollal testén rohant haza.

A bíróság, mielőtt az eset a bankban fölvetették, az égett ember kihallgatásához fogott. Vallomásán alapszik fenti tudósítás az esetről.

A szerencsétlen ember vallomása annyira kompromittáló, hogy a bíróság csak kezességre hagyta meg lakását. A felügyelő bizottság tagjai kétségbe vannak esve s nyomban csődöt kértek. Ugy tetszik, a vizsgálat 40—50,000 frt hiányt fog konstatálni.

Különb a bank hitele régen alá van ássa. Tegnapi beszámoló egy részvényessel, ki már a mult évben sem tudott négyszáz forint értékű részvényért, mint mondja: „egy panészobogarat se kapni”. Valami fél év óta pedig már csak agónia volt a bank élete. S még jobban belesodorta a bajba az a körülmény, hogy a bank a székesfehérvári takarékpénztártól 30,000 frt hitelt kapott, — féreértés következtében. A székesfehérvári takarékpénztár abban a hiszemben nyitotta a hitelt, hogy a zentai jövényt és virágzó u. n. „nagy takaré” kéri. Mikor a lejárat előtt a tévedés kitudt, a székesfehérvári pénztintet erősen kezdte szorongatni a vergődő bankot, vele egyidőben a szebeni és több kisebb becsapott intézet.

Es az ezen időben kőszített zárszámadási mérleg még mindig vágynot tüntet föl és osztalékot ad, holott ujabb időben a közönség félve kerülte a csufnéven „Krisztus-banknak” nevezett intézetet.

Ezért kellett az üzleti könyveket elégetni, ezért vanak a felügyelőbizottság tagjai kétségbe-esve.

Az égett fiatal ember állapota borzasztó. A kinokhoz járul még az, hogy ha öntudata visszatér, folyton az öngyilkosság eszméjével foglalkozik, úgy hogy a járásbíróság ágya elé rendőrt ültetett. Orvosi vélemény szerint életbenmaradásához kevés a remény.

Es a közönség, melynek mint ember kedvence volt, a „szegény Aladár” — öhajjja a kedvencnek halálát s koporsót inkább kíván neki, mint rabruhát.

Rendkívül rokonszenves ember volt. Modellnek való szép gyerek, előkelő, distingvált modorral. Mikor a bank igazgatását átvette, annak hitelt már akkor meg volt reutdlte. Sőt talán már alapszámban éltetett volt. Többnyire szegény emberek a részvényesek, kik heti részbetétekben fizették be az akciókat. S hozzá erős volt a verseny, mert ez volt a negyedik pénzintézetünk. Aztán Kozics Aladár nagyon fiatal ember is volt egy stlyedéssel küzdő intézet élére, 24—25 éves.

Hozzá igazi, Herczegh Ferencnek való bácskai gyerek. Könnyelmű, mulató gyerek, a ki néha-néha bankról itatta a özányt. Es gvallár gyerek volt, a ki ha birta — és mindig birta, — megaranyozta az éjszakát.

Mint lapszerkesztőről kell még szót tennem róla. Három évvel ezelőtt alapította a „Zentai Néplapot.” Lapját szerették — de nem támogatták. Nem állt egy párt sem a háta mögött; nem bántott senkit, hogy valaki ezért támogassa. Utóbbi időben a szegény Kállayval lépett szerkesztőitársi viszonyba. Egy szakmát jelent meg közösen, akkor Kállay Lajos elpusztult titokzatos, maig se ismert ut. Az az alsóbb nép, mely nem szerette soha a „Kozicsokat” — szegény Aladár gyanakodtak, hogy Kállayt

het az, aki hangoz kürtölésével az én bankemet háborítani merésze? Hűséges csapatomnak két hőse menjen, és nézze meg, hogy ki lehet ez az almatatlankodó? Ki lehet az, aki a kürtjét a Nagy Vladimir falai alatt megméri fújni? Es a Vladimir körül levő fiatal hősök mind talpra ugrottak, fényes páncéljukat sietve felöltötték, és szolgájuknak megparancsolták, hogy csatlakoznak vezessék elő, és —

— Elég — mondá Iván — ezt a leggendát már hallottam. Mond el nekem az Akoondin történetét!

— Az Akoondinét? — mondá Persten, akinek hirtelen eszébe jutott, hogy ez a történet Novgorod városának a diositéseiről szól, mely azon időben a csár átka alatt volt. „Az Akoondinét kis atyám, az Akoondin története nem érdekes történet, az ostoba Novgorodi nép talála ki és attól félek kis atyám, hogy némely részét elfelejtettem a —

— Vak ember, mond el azt nekem! — mondá a csár szigorú hangon — éppen úgy mond el, a hogy neked elmondták és semmit se hagyj ki!

A csár bensőleg gyönyörködött azon a kellemetlen helyzetben, melyben a dalnokok találták magukat. Persten hibáztatta magát a miért ezt a történetet indítványozta a csárnak, de miután nem tudta kitalálni, hogy Iván mennyit tud már abból, kénytelen volt elkezdni a történetét, és semmit sem hagy ni ki belőle.

— Novgorodnak a nagy, régi és nevezetes városában — kezdé Persten — lakott Akoondin, a fiatal hős. Akoondin, a fiatal hős nem volt kereskedő, nem volt alacsony származásu ember, de egy hatalmas harcász, hős testvérek erős csapatjával. Es midőn egy napon a folyón evezett, ő és a kísérete, egy meredek, egy nagyon meredek parthoz érték.

(Folyt. köv.)

eltette láb alól. A gyanu annyira hangoz volt, hogy a bíróságnál is nyoma van.

Pedig egy legyet se bántott talán soha. En sürün találhoztam vele, többnyire szombatban a lapnál, de soha haragudni, senkit meg szóval bántalmazni se hallottam.

Csak végtelenül könnyelmű és csehébeli gvallár volt. S 1200 frt fizetésből elköltött — nem tudom mennyit.

S most pokoli kínok közt vergődik nehéz sebekben, s ha szabadulni akarna a kintől és gyalázattól, — egy törvényszolgafogja le égett kezét s azt mondja:

— Neked élni kell!

Erd. r. k. status gyűlés.

Kolozsvár, 1893. május 25.

Lőnhart Ferencz, erdélyi püspök vezetés alatt rendkívüli közgyűlést tartott ma az erd. r. k. egyház.

A gyűlésnek tárgyat az képezte, hogy az egyház autonómicus állásának iskoláikat illetőleg a kormányval szemben rendezetlen volta minduntalan hol nagyobb, hol kisebb zavarok és ferdőségeknek állandó kuforrását képezi s mentől tovább halad a viszonyok rendezése, annál inkább szaporodnak a sérelmek és összekuszálódnak a helyes kibontakozás szálai, tekintettel különösen azon körülményre is, hogy az erd. róm. kath. Status által fenntartott és vezetett középiskolákat illetőleg állásuknak a kormányval szemben való elismertetése tárgyában az 1885. évi szeptember 25-én Gyulafehérvárt tartott Státusgyűlésből a m. képviselőházhoz intézett folyamodvány mindezeideig érdemlegesen nem intéztetett el, továbbá, hogy a középiskolai új rendtartás intézkedései az erdélyi r. kath. Status autonómicus jogainak ujabb sérelmeit foglalják magukban. E tárgyban a Status-gyűlés, Kolozsvári 1890. szept. 23-án tartott üléséből 21. jegyzőkönyvi sz. a kelt határozatával egy bizottságot utasítással küldött ki, hogy egy, az e t kintetben fenforgó sérelmeket összefoglaló és azok orvoslását sürgető memorandum elkészítésén s azt vállal- és közoktatástügyi m. kir. miniszterhez felvigye.

E megbízásban b. Jósika Samu, Groisz Gusztáv dr. Szamosi János dr. eljárt. Eljárásukról jelentésüket megtették, kijelentve, hogy egy a fenforgó sérelmeket összefoglaló és azok orvoslását sürgető újabb memorandum elkészítésének és felterjesztésének szükségessége megsádn annak következtében hogy a vállal- és közoktatástügyi m. kir. miniszter által érkeztetve meghivattak a így alkalom nyújtott, hogy a középiskolákra vonatkozó összes vitás kérdések részletes és beható megbeszélés tárgyává tésessenek.

Ez értekezleten három kérdőpontot tárgyaláltak. E kérdőpontok felett érdekes eszmecseré fejlődött ki.

Mintfogó első kérdésnek az vettették fel: „illeték-e az erdélyi róm. kath. középiskolák tekintetében Ö császári és apostoli királyi Felségét legfelsőbb kegyuri jogok?” a kérdésre általánosságban „igen”-nel válaszoltak ugyan, de fenntartották jogukat, hogy a legfelsőbb kegyuri jogban egyes jogosítványokra nézve szabadon nyilatkozhassanak azon kérdések tárgyalásánál, melyek éppen a legfelsőbb kegyuri jogból folyó jogosítványokra vonatkozólag előterjesztetni fognak.

Határozottan hangsúlyozták, a kiküldötték, hogy felekezeti autonómia terén állanak. Eltérés a felekezeti és az erdélyi róm. kath. Status autonómia között, csakis a legfelsőbb kegyuri jogok gyakorlatban kifejezést nyert a kegyuri jogok fenntartása a kath. commissio (bár törvényen kívüli) felállításában, melynek működése ellen Status-gyűlésük ugyan mindenkor remonstrált, valahányszor véleményének szabad kifejezés adhatott, de a mely működés, tekintve vállalási- és tanügynek fejlesztését, tűrhető volt, mert e commissio a specialis viszonyokat ismerő kath. férfiakból állott.

Hangsúlyozták azt is, hogy végül abban történt egyetelmű megállapodás, hogy: „A középiskolák alapítása és fejlesztése, a mennyiben vagyoni átváltoztatással nem jár, a status hatásköréhez tartozik, ellenkező esetben pedig Ö Felsége, mint legfelsőbb kegyur jóváhagyásának tartatik fenn. Ellenben a meglevő középiskolák megszüntetése, vagy lezárítása, ha nem is jár vagyoni átváltoztatással, csak is Ö Felsége, mint legfelsőbb kegyur engedmével történhetik meg.”

További kérdés tárgyat képezte, hogy „a tandíj mérvének megváltozása és az annak fizetése alól való felmentések kit illessenek?” mire vita nélkül abban történt a megállapodás, hogy: „A tandíj megváltozása és az annak fizetése alól való felmentés a statust illeti meg.”

Azon kérdést illetőleg, hogy: „az építkezések elhatározása, a tervek és költségvetések jóváhagyása, az építkezési ellenőrző kit illet, miképen történjék és vajjon a kormány által kiadott tanhelyiségi szabályzat, a szóban forgó középiskolákra kötelező-e?” az nek hangsúlyozása mellett, hogy az építkezésekre való befolyásnál a miniszterium nem mint a legfőbb kegyur, hanem mint a földgyeletre hivatott államhatalomnak képviselője jár el, közegyetléssel abban állapodtak meg, hogy: „Az új iskolai építkezések és a nagyobb átalakítások esetében az építkezési tervet előzetesen a m. kir. vállal- és közoktatástügyi miniszteriumnak bemutatandó, megdagogiai és műszaki szempontból való elbírálas és jóváhagyás végett.”

Azon további kérdésre nézve, hogy „az alapfelszerelésről való pénzbeli gondoskodás miképen eszközölendő?” egyetértelműleg az eddig fenállott gyakorlat megartását határozat el, minek megfelelőleg megállapított, hogy: „A középiskolák alapfelszerelését

ről való gondoskodás az évi költségvetés megállapítása a Statusnak a közoktatási miniszterhez előterjesztett költségvetésében történik.

Bebátó vitának szolgáltatta az anyagát azon kérdés, hogy: „Igazgatói és tanári állások rendszeresítése, kinevezések, megnevezések, fizetések és nyugdíjak megállapítása, a törvényes minimumon felül szükséges tanácsok meghatározása, végül a mellékfoglalkozások engedélyezése kit illet?” abban történt megállapodás, hogy: „Igazgatói és tanári állások rendszeresítése, kinevezések, fizetések és nyugdíjak megállapítása, az igazgatóknak és tanároknak a mellékfoglalkozás megengedése, a törvény korlátain belül, a Statusot illeti meg. Az igazgató és tanár kinevezése azonban, minősítő táblázat kíséretében, nyomban bejelentendő a közoktatási miniszternek.”

„A tantervek és utasítások megállapítása és jóváhagyása, a helyi tantervek meghatározása, végül a rendkívüli tantárgyak megállapítása tárgyában meggyeztek, hogy: „A tantervet a Status állapítja meg, úgy az arra vonatkozó végrehajtási utasításokat is és jóváhagyás végett a közoktatási miniszterhez felterjeszti.”

Egyértelműleg történt a megállapodás arra nézve, hogy: „A tantervet a Status határozza meg.”

Hasonlólag egyértelműleg meghatározott, hogy a tankönyveket a Status a közoktatási miniszter által approbált könyvek közül választja, és minden változtatás alkalmával a jegyzéket jóváhagyó tudomás végett, az illető tankönyvet a közoktatási miniszterhez felterjeszti a közoktatási miniszterhez.”

A rendtartás megállapításának kérdésében a jelenlegi megállapodás érvényben van, az, hogy: „A középiskolai rendtartás a Status állapítja meg az általa fenntartott és vezetett középiskolákra nézve és jóváhagyás végett a közoktatási miniszterhez felterjeszti.”

A rendtartás illető rendelkezései úgy állapítandók meg, a mint az itt felsorolt pontokban befoglaltnak.”

A továbbiakra pedig megállapodtak, hogy:

- a) A testgyakorlás, mértani rajz, és szépirodalom alól való felmentés;
- b) a két tárgyból elbukottak javító vizsgálatának engedélyezése;
- c) a javító és pótló vizsgálatok más-hol való letételének engedélyezése;
- d) a javító és pótló vizsgálatok megtagadásának esetében a fellebbezés elbírálása;
- e) a főlévél megtagadása esetében a fellebbezés elbírálása;
- f) a későbbi főlévél engedélyezése a status igazgató tanácsának határozata alapján, de az igazgató tanács határozata az illető tankönyvet a közoktatási miniszterhez felterjeszti a közoktatási miniszterhez.”

Hasonlólag megállapodást létesítettek azon irányban is, hogy:

„Tárgyfelosztás, ellenőrző és módszerez tanárértékelési jegyzőkönyvek, igazgatói látogatási jegyzőkönyvek, zárjelenetek az igazgató tanács utján, az illető tankönyvet a közoktatási miniszterhez felterjeszti a közoktatási miniszterhez.”

Bárha az értekezlet alkalmával nézeteltérés forgott fenn, a későbbi tárgyalások eredménye megállapodás jött létre arra nézve, hogy: „Kiseb, t. i. oly szabályzatok kibocsátása, melyek fontosságuk miatt meghaladják az egyes tanártestületek intézkedési körét, de még sem általános természetűek, a status hatáskörébe tartoznak, de a szabályzatok a főigazgatóval közlendők.”

Szintén megállapodás jött létre arra nézve, hogy: „Az összesben lévő tanácsok szakának a tanácsvezető vagy más beállt szükség követelte megállapítása a status hatáskörébe tartozik, de azonnal bejelentendő az illető tankönyvet a közoktatási miniszterhez felterjeszti a közoktatási miniszterhez.”

Hasonlólag sikerült közös egyetértéssel meghatározni, hogy: „A nyilvános és magánintézmények osztályfőnökeinek engedélyezéséhez az ajánlás joga a status igazgatótanácsát illeti meg.”

Az eddigi gyakorlatnak megfelelőleg állapították meg az is, hogy: „A magánvizsgálatokról felvett jegyzőkönyveket és az e vizsgálatokhoz készített dolgozatokat, melyek az igazgató tanács utján juttatandók az illető főigazgatóhoz, ugyan a főigazgató vizsgálja felül.”

Az értekezlet alkalmával fenforgó sérelem elenyésztetésére megállapodtak, hogy: „Az értekezlet vizsgálatokon az illető tankönyvet a közoktatási miniszterhez felterjeszti a közoktatási miniszterhez.”

Egyértelműleg elhatározott, hogy: „A kimutatások és statisztikai adatok felterjesztése közvetlenül történik a tanácsvezetőtől az illető tankönyvet a közoktatási miniszterhez felterjeszti a közoktatási miniszterhez.”

közvetlenül kívánhatja a tankönyvet a közoktatási miniszterhez felterjeszti a közoktatási miniszterhez.”

„A tankönyvet a közoktatási miniszterhez felterjeszti a közoktatási miniszterhez.”

Nem tartottuk kifogásolandónak annak megállapítását továbbá, hogy: „Az internatusoknál a tankönyvet a közoktatási miniszterhez felterjeszti a közoktatási miniszterhez.”

A tisztá fegyelmi szabályok megállapítása vagy megváltoztatása, a fegyelmek gyakorlása, kisbetegek vagy vétségek megtorlása, nagyobb vétségek megtorlása és mindezekre nézve a végdöntés joga kit illet? — meggyeztek az első sorban a status körébe tartozik.

Meggyeztek jött létre végül arra nézve is, hogy: „A tanulók fegyelmi szabályzatát a status állapítja meg, de a miniszter erősíti meg.”

A sérelmi bizottság által kiküldött albizottság a megállapodásait a status délelőtti 10 órától déli 1 óráig zárt ülésen tárgyalta.

Ekkor kezdődött a közgyűlés, mely a fentebb elsoroltakat teljes tartalommal elfogadta és megállapította a szabályzatot az erd. r. k. status hatáskörrel az általa fenntartott és vezetett közép iskolák tekintetében. Ez a gyűlés, a tárgy zárt gyűlésén teljesen meg lévén vitatva, csak 5 perczig tartott.

Sz. 6.

MINDENFÉLE.

Köszvény, május 25.

— **Lőnhart Ferencz** erdélyi püspök az erd. r. kath. status gyűlés alkalmából jelenleg városunkban tartózkodik. A plébánia épületét a főpásztor tiszteletére zöldgalyakkal díszítették fel. A püspök most sokkal jobb színben van, mint a múlt év őszi közgyűlés alkalmával volt, a mikor Köszvért időzött.

— **Az Emke** Deesen f. hó 28-án tartandó évi közgyűlése igen érdekesnek ígérkezik. Az ország minden részéből számosan jelennek, hogy a legnagyobb kulturintézet évi közgyűlését ünnepnappá avassák. Apponyi Albert gróf és Ugron Gábor a delegációk megnyitása után Bécselel szombaton indulnak el, hogy vasárnap reggel Köszvéren csatlakozhassanak a décsi vonathoz.

— **Béldy Ákos gr.** Köszvármegye és Köszvár város főispánja, mint részvétellel értesültünk egyben fekvő beteg.

— **Isteni tisztelet.** Ünneplés is teni tiszteletet tartottak ma délelőtti 9 órakor a főtéri r. k. anya egyháznak a r. k. status gyűlés alkalmából. Az istentiszteletet az erdélyi r. k. püspök Lőnhart Ferencz tartotta az ünneplés csendes miséjével, az erdélyi egyházi méltóságok segédkezése mellett. A szent misén az egyház tagjain kívül álló hívek is nagy számban jelentek meg. A kórusban a köszvári dalkör kitűnően énekelt a női karral egyetemben. Szilágyi Gyula és Bagyó Katica szép szólója az áhítatot szintén nagyban emelte.

— **Az E. M. K. E. május. 28-iki közgyűlése** 50 százalek kedvezményt ad a szamosvölgyi vasút és Köszvárról az a vasárnapi kirándulás aként tehető meg, hogy este a ki akar, vissza érkezhessen. Az indulás Köszvárról Bethlen Gábor gróf elnökkel és a Kárpát-egyesület kirándulóival reggel 7 óra 15 perczkor lesz és Déseről vagy az nap d. u. 3 óra 22 perczkor lehet visszaindulni, vagy más nap reggel 5 óra 20 perczkor. Előbbi esetben itthon van az ember még az nap délután 5 óra 55 perczkor, utóbbi esetben 8 óra 18 percz. Mindkét vonat csatlakozással bir Brassó felé. A közgyűlés oly szép lesz, hogy fényben és tügyes rendezésben minden eddigit felül fog mulni. A kirándulást tehát ajánljuk a közönség figyelmébe. A szükséges jegyekért szombaton d. u. 6 órakor az Emke főtitkári hivatalába kell fordulni, hola Déseről bejövő rendező bizottság intézkedik.

— **Püspöki ebéd.** Lőnhart Ferencz erd. r. kath. püspök diszebeadt adott ma délen a központi szálloda első emeleti disztermében az erd. r. kath. status Köszvárt egybegyűlt tagjainak tiszteletére. Az ebédet jelen voltak az erdélyi részekből egybegyűlt egyházi és világi status tagok és a saját képviselői. Az ételeket a Nagy Gábor kitchő konyhája szolgáltatta. A Menu a következő volt.

Franczia leves spárga ragout tal.
Fogas és Keesege Majonais sal.
Vellington belpenceye Bordo — mártással.
Töltött zold káposzta.
Pipe salt, Kovászós és saláta ugorhával.
Parfait.
Gardinetta.
Anisetta és fekete kávé.

BOROK:

Asztali bor. Szamosvölgyi
Dessert " Pálános
Páros " Mácsai
Penceye " Rágotó.

BORVIZÉK:

Borszéki és Gieszhábi.

— **Lőnhart Ferencz** erdélyi püspök által rendezett banketten 75-ön vettek részt. A banketten Pongrácz Laji zenekara muzsikált. Az első felkészítőt az egyház világi elnöke mondotta Lőnhart Ferencz püspökre. Lőnhart Ferencz püspök a világi elnökre, ki szívvel-lelekkel munkálkodik a status magasztos hivatásának előmozdításán. Züllich István a mai eredményt nevezetesen tartja az egyház tiszteletében. Poharat emeli a világi elnökre Groisz Gusztávra és a sérelmi biz. tagjaira, dr. Groisz Gusztáv az egyház fejére emel poharat, mint a katolikus autonómia erős támaszára, Simon Kristóf doktor Tódor József kanonokot élteti. Haller Károly Züllich Istvánt élteti. Pál István referens dr. Groisz Gusztávra, mint a sérelmi bizottság kiváló elnödjére köszöntött. Groisz Gusztáv szintén Pál Istvánt éltette. Dr. Tódor József kanonok, képviselő Cseh Lajost köszöntötte fel.

— **A szerencsétlen anya hulláját,** még nem találták meg Hidegszamoson a folyó medrében. Az ünnep másodnapján esett be, azóta száz meg száz munkás, kutatók érette az egész folyó medrét, s mind hiába. Az ár elsodorta s nem tudnak a holttestre rá akadni.

— **Vidékiek panaszai.** Panaszoknak a vidékiek, hogy roppant közlekedési akadályokkal kell küzdeniük a külmonostor utcájában, a míg az építőlőfőben levő vasut töltései által nagy részben elfoglalt utca közlekedésre fenn hagyott szűk területén átvághatnak. Ez állapotot változtatást kérnek, mert heti vásárok alkalmával kellemetlen is, káros is és szerencsétlenségnek is lehet előidézni a mostani állapot. Felhívjuk a hatóság figyelmét a panaszra; addig is míg valami történik, a közlekedő fogatok szabályos mozdulatait lovas rendőrök közbejárása által kellene előmozdítani. Mivel a sok piszmogással és csigalassúsággal épülő közúti vasut csak a jövő században fog elkészülni.

— **A köztársasági kerék-páros-egylet** tagjai, Bartha Gergely kapitány vezetés alatt ünnep első napján Bánffy-Hunyad, Csucs- és a Meszesen át Szilágy-Krasz-nára rándultak, a hol Nagy Domokos főszolgabíró és Lázár Miklós nagy földbirtokos fogadták a kerékpárosokat, a kiket Lázár Miklós magyaros szeretettel gazdagon megvendégelt. Innen Varolozon keresztül Zilahra, a kirándulás végpontjára érkeztek, a hol már a Bikfalvy család várta és fogadta a legbarátságosabb vendégzeretettel. — A házi kisasszonyi szerepet a kedves és szeretetreméltó Bikfalvy Iluska teljesítette, a ki lekötőlező szíveségével, megnyerő modorával és kedvességével a legnagyobb hála kötelezte a kirándulókat. A kerékpárosok innen ünnep másodnapján reggel 10 órakor indultak vissza Köszvárra horv esti 6 órakor érkeztek meg. A körut (menet és jövet) 210 kilométer volt.

— **Mint értesültünk,** Sigmund-Tesztvérek Köszvárt egy a modern igényeknek megfelelő, gőzerőre berendezett sörfőzdét létesítenek, mely kapcsolatosan a monostori sörfőzdével 30.000 hectoliter évi termelésre leendő berendezve. A sörszők pincze, melynek építéséhez hozzá is fogtak 20.000 hectoliter sör elhelyezésére van tervezve.

— **Tulbuzóság.** Ifj. Filippi Gyula kertületi kapitány ur tulbuzóságra adta a fejét. Hivatalos tekintélyvel és nagy képpel minduntalan vizsgálja a külvárosi gazdák telkeit és a hol egy kis trágyát talál, azt a gardát azonnal a rendőrség színe elé csitálja. Ma is egy egész utca lakossága állott a rendőrség előtt, holott a földmives embernek ilyen szorgos munka ideje alatt más teendői is akadnak, minthogy félapokat lopjon el a lassan mozgó hivatalos apparatus kedvéért. A kapitányi buzgóság nagyon szép, de a tulajdajtott buzgalom már zaklatás, a mi sem nem szép, sem helyes, Filippi Gyula ur!

— **Hat gombos vitéz.** Ugy mondják, Zala György hat gombot csimált a budai honvéd szobron levő honvéd altájlára. Ez nagy hiba, ha úgy van, — mert a magyar ruhán magyar gomb soh sem szokott páros lenni, mert a magyar páratlan.

— **Majális.** A köszvári iparos-egylet, a Köszvárt létesítendő Iparosok Aggmenháza alapítókégy gyarapítására a „Lőrvöl-de” helyiségében 1893 jun. 4-én, vasárnap kettős (katona és cigány) zenekarral zártkörű táncszórakozást rendez. A rendező bizottság élén Kirmayer Károly tisz. elnök. Benigni Sámuel, elnök. B. Bak Lajos, alelnök. Balázs K. József, titkár. Naderostók János, pénztáros állanak. Belépti díj személyenként 1 frt. Csaldjegy 3 személyre 2 frt. Személyjegy előlegezen a r. bizottság tagjainál, csaldjegy azonban csak a majális napján a pénztárnál váltható. A jótékonykedés érdekében tett feltételekkel közönséggel fogadtatnak s nyilvánosan nyugtáztatnak. Kezdeté d. u. 4 órakor. Csaldai asztalokról gondoskodva lesz s bárki hozhat magával étel és ital neműt. Előre felhívjuk olvasóink figyelmét e kedélyesnek ígérkező majálisra.

— **Meghívó.** A köszvári joghallgatók-egyleti folyó évi május 27-ikén délután 6 órakor, a jogi kar első sz. tantermében, a tagok számára való tekintet nélkül záró közgyűlést tart. Tárgyszorozat: 1.) A négy tagu bizottság jelentése. 2.) Szűnidei választmány megalakítása. 3.) Elnöki zárászó. Gr. Bánffy Miklós elnök.

— **Csalak György** jóhírt zenekara ma bucsmentést tart a Központi-szálloda éttermében. Deesen az Emke közgyűlése alkalmával fog a banketten és a bában játszani. Onnan M.-Vásárhely, Segesvár, S.-Sz.-György városokat keresi fel. Nyáron az előpataki furdón fog játszani.

— **Mikó-kollégium Seps-Szent-Györgyön.** A Mikó-kollégium felszentelése Seps-Szent-Györgyön szeptember 10-én lesz. Az ünnep iránt széles körben nagy az érdeklődés. A miniszterek közül eddig Csáky Albin és Hieronymi Károly ígérték, hogy az ünnepségen ott lesznek. Szász Domokos református püspök és Baksics Gusztáv országgyűlési képviselő is jelen lesz a felszentelésnél.

— **Ebéd a miniszterelnöknél.** Az a küldöttség, a mely a napokban átnyújtotta Wekerle miniszterelnöknek a diszoklevelet arról, hogy a magyarországi hírlapírók nyugdíjajutását öt disztagjánál választotta, kedden ebédre volt hivatalos a miniszterelnöknél. Ott voltak: Hegedűs Sándor, Baksics Gusztáv és Molnár Antal országgyűlési képviselők, Veigelsberg Leo, Gajári Odón, Rákosi Viktor, Falk Zsigmond, Fuchs Lajos, Heltai Ferencz, Fáy Béla, Deutsch Antal, Kenedy Géza és Sipos Ignác. Ebéd közben a miniszterelnököt Hegedűs Sándor köszöntötte fel, mire Wekerle szívesen és szelímes felkészítéssel válaszolt, vendégeit álitve.

— **A kertészeti-egylet** által rendezett s tegnap pünköst harmad napján délelőtti 11 órakor meg is tartott szőlőfecskező próbájára igen szép száma női és férfi közönség gyűlt össze a Nagy Gábor kőmáli szőlőfecskező. 70—80 járvesszelő szőlő tulajdonos futott össze, hogy megismerkedjék azokkal az eszközökkel, a melyekkel teljes sikerrel orvoshatják szőlőjüket a peronosporával szemben. Hatféle permetszert nyújtott be Szentgyörgyi egyleti titkár s ismertette meg azok elkerülhetetlenségi szükséges voltával és működtetésével a jelenvalókat. Mind a hat jónak bizonyult, különös tetésével találkoztak azonban a jelenlevőknek és — főképp előbbi voltánál fogva: az „Unicum”, a „Budapest” és egy egészen új és nagyon egyszerű szerkezetű 12 frtos Királyféle fecskendő; de a melyeknél jóval tökéletesebbek: a 26 frtos „Hungaria”, a 29 frtos „Syfonia” és 32 frtos Bernard F. párisi mérnök találmánya, utóbbi mely Budapestten Gebhard Rezo gépgyáronál is készült. Az „Unicum” ára 14 frt, a „Budapest” 15 frt 50 kr, mely szerint az árakra nézve is tájékozott olvasóinkat. Az egylet is szerzett be kiköleszőnőszeteket három félét, a melyekkel s úgy betanított embereivel készségesen áll a helybeli szőlő tulajdonosok rendelkezésére, valamint arra nézve is intézkedett a mai értekezlet, hogy Szentgyörgyi Lajos és Eöry Tivadar kert. egyleti s illetve pincze-egyleti titkárok utján vidéki szőlő birtokosaink is rendelkezhetnek meg a gépekkel. Csakhogy az előiratkozásokkal s illetve megrendelésekkel sietni kell, mert 8—10 nap múlva a fecskendőszet idezása beáll; s igen jó lesz ha az első fecskendést a peronospora sporán megindulása a tét végeztük, hogy a repülő ragya, embrick készen találják gyilkos bűcsőt a levélzetben levő permetsz csőppcsékben.

— **A fővárosi egyetemről.** A budapesti tudomány-egyetemen az alapvizsgálatok június hó 10-én kezdődnek. Bizottságok: I. Vécsey Tamás, Hajnik Imre, Schvarcz Gusztáv. II. Hoffman Pál, Sággy Gyula, Timon Ákos.

— **A nyári nagy hadgyakorlatok.** Az idei nyári nagy hadgyakorlatok előkészítleteiről érdekes részleteket ír nekünk tudósítónk: A közkegyi katonai intézet termetét, a hol az udvari főszállás lesz, már nagyban rendezgetik a király számára; a német császár részére a Korohmáros Menyhért-féle kényelmes magánházat bérleték ki, míg a szász király Weöres István ősi kastélyában fog lakni. Radó Kálmán főispán a napokban maga járt Köszegen s ott kibérlette Tuzen-taller Lajos házat, melyben Wekerle miniszterelnök, gróf Tisza Lajos, a király személye körüli és Hieronymi Károly belügyminiszter, Jekelfalussy miniszteri tanácsos és Radó főispán lesznek szálláson. Baró Fejérváry Géza honvédelmi miniszter a honvéd-kaszárnyában fog lakni. Ezenkívül az udvari kíséret és az idegenek számára, körülbelül háromszáz személyre, foglaltak le lakásokat. A főispán arról is gondoskodott, hogy a hírlapíróknak is kényelmes lakások legyenek. A királynak Köszegen való tartózkodása idejére, a közkegyi rendőrséget a budapesti állami rendőrségből fogják kiegészíteni.

— **Ferencz Ferdinánd főherceg Londonban.** Ferencz Ferdinánd főherceg világtörli utjából hazatérőben — mint londoni levelezőnk írja — valószínűleg Londonba is utba ejti, hogy személyesen köszönte meg a királynak azt a figyelmet, melyet az indiai hatóságok irányában tanúsítottak.

— **Magyar mágánások amerikában.** Venckheim H. Béla és Széchenyi Béla grófok, az utóbbi leányával a világhírlátás tekintésére Chikagóba érkeztek. Itt azonban megérkezésükkor olyan kedvezőtlen volt az időjárás, hogy azonnal tovább utaztak Kaliforniába, ahonnan két hét múlva érkeznek vissza.

LEGUJABB.

(Az „Ellenzék” eredeti távirata)

A Hentzit koszorúzó Asbóth.

Budapest, május 25.

Asbóth János nővére — Asbóth Ilona levelet küld a lapokban, melyben bátyja tettét mélyen elítéli.

Asbóth koszorúzásábanatyja emlékének és nemzetének meggyalázását látja.

A levél minden körben nagy feltűnést keltett.

Asbóth nyilatkozik.

Budapest, május 25.

Asbóth János ugyancsak nyilatkozatot küld, mely szerint ő a kormány és a kormánypárt régi megállapodásához képest koszorúzza meg Hentzi sirját.

A lapok támadását terrorizmusnak mondja és azt perboroskálja.

Apponyi a főrendiház reformjáról.

Budapest, máj. 25.

Gr. Apponyi Albert a főrendiház reformálását nem tartja időszerűnek.

Óhajtaná, hogy a törvényhatóságok küldöttei helyet foglaljanak a főrendiházban és a kormány — egyházi politikai törvényjavaslata megbuktatásakor új választást rendelne el.

Eötvös pártja.

Budapest, máj. 25.

A függetlenségi és 48-as pártion beállott szakadás következtében Gencsy képviselő kijelentette táviratilag, hogy Eötvös pártjához csatlakozik.

Főispáni változás.

Budapest, máj. 25.

Gr. Zichy pozsonyi főispán helyét egyelőre Szalavszky Gyula trencsényi főispán veszi át.

Ezután nemsokára Fiáth Miklóst fogják pozsonyi főispánnak kinevezni.

A kik ott voltak.

Budapest, május 25.

A honvédszobor-ünnepélyről számos megye, város, honvéd-egylet neve kimaradt, bár megjelentek küldöttséggel az ünnepélyen. Borsod, Nagysalló, Késmárk, Ujpest, Nagynyed, Karczag, Kalocsa, Mármarosziget, Szilágy-Somlyó, Komárom-megye, debreczeni honvéd-egylet, Szolnok-Doboka m., Alsó-Fehér m., Maros-Torda m., moson-megyei h. e., honvármegyei 48-as honv. segit. e., abonyi h. e. Zemplén-m. h. e., nagykőrösi h. e., Temes m. temesvári h. e. Udvarhelymegye Ugron Gábor, Ugron Gáspár, Bihar-m. h. e. Baranya m. h. e. Köszeg, Köszeg, zombori h. e. A gyulai függetlenségi kör „Nem haltak meg ők” felirattal ma küldte el az impozáns koszorut.

Apponyi disziparos.

Budapest, május 25.

Apponyit az iparos ifjak országos egylete disztagjának megválasztotta. Apponyi hű tagtársaként megköszönte, 100 forinttal alapítónak belépett.

Honvéd-szobor.

Budapest, május 25.

A honvéd-szobrot ma folyton nagy tömeg nézte. És nagyobbára katonaság, katonai tisztek nézték, akik a honvédelmi miniszteriumból és a hadtestparancsnokságoktól mentek át.

Hentzi szobrát ma már nem őrizték.

Felhő szakadás.

Budapest, máj. 25.

Esztergom és Sobb között tegnap óriási felhőszakadás volt. Az épülő vasúti töltést mindentől elmosta az áradat.

Uralkodók találkozása.

Bndapest, máj. 25.

Vilmos német császár Fredensburgban július havában találkozni fog Sándor muszka czárral.

Ahol a király jelen lesz.

Budapest, május, 25.

Ő felsége a magyar király személyesen fog megjelenni Schmerling temetésén.

Fellás szerkesztő:

BARTHA MIKLÓS.

Segédszerkesztő és kiadólaptulajdonos:

MAGYARY MIHÁLY.

Előny a légszesz bevezetésére.

Ismételt köztudomásra hozzuk, hogy azon magán-vezetőknél, melyek kivitele műhelyünkre bízatik, az utcai csöveknek a Légszesz-órát való vezetésének, ugyancsak az utóbbival való összekötés és annak felállításának költségei — további intézkedésig — **nem a fogyasztók, hanem a légszeszgyár által viseltetnek.**

Ez esetben föltételezzük, hogy a kérdésben forgó házak utcai homlokzattal bírnak, valamint, hogy a légszesz-óra az utcáfelüli fal mellett felállítható, különben a fenti kedvezményt meg nem adhatjuk.

Van der Velden Ede,

a légszeszgyár igazgatója.

474. (1—3)

Cs. és kir. szabad.

ADRIAI BIZTOSÍTÓ TÁRSULAT.

Alapítattott 1838. évben.

Intéző: **Báró Podmanitzky Frigyes** valós belső titkos tanácsos.

— Vagyonsbiztonsági tőke: 33 millió forint —

Hazánkban működő legrégibb társulatok egyike; 55 évi fennállása óta kerek **Egyszázharminc** millió forintot fizetett ki kártérítések fejében.

BIZTOSÍT:

Az emberek életére, elérés és halál esetére; kihalás és életjáradékokra.

Tűz és villámcsapások, valamint robbanás által okozott károk ellen.

Jég okozta károk ellen.

Balesetek ellen.

Értékszallítványok biztosítása

a legjutányosabb díjak mellett.

Előforduló károk azonnal liquidáltaknak és pontosan fizettetnek.

A cs. és kir. szabad. „Adriai Biztosító Társulat” Erdélyrészi Vezérigazgatója Kolozsvárt.

420. (6—6)

Vezérigazgató:

SZEKULA ÁKOS.

Titkár helyettes:

Gróf Teleky László.

Főkönyvvizsgáló titkár:

Magyarossy.

Tenyészállat- és gép-eladás.

Gróf TELEKI A. Tancsi uradalmában, posta, táv. és vasút Szász-Régen, eladó Kendilónai és Bonczhidai faj kereszteséből származott:

13 darab 4 éves tenyészkan á 120 kg.
20 „ 2 „ „ 75 kg.
52 „ tenyész-kocsa á 75 kg.
azonkívül 240 „ ideai malacz.

Értekezhetni egyenesen **Antal Lajos** tisztartóval **Tancson.**

Ugyanott eladó egy három idényen át dolgozott, teljesen jó karban levő, M. államgépgyárból való 54 hüvelyk széles **cséplő-szekrény,** esetleg becaerítették egy hasonló 48 hüvelyk széles ellenében.

468. (2—3)

Majdnem pénz nélkül

mindenki magának a legkitűnőbb jólétét biztosíthatja!!!

A pezsgő limonádé bonbonok Német és Franciaországban már rég napirendi sél tet képeznek, csak nálunk voltak eddig ismeretlenek, bárha tettek is velük itt ott kísérletet, a mi azonban csak a pezsgőpor közönséges sűrítéséből állt, nem látszott különös haszna és abba is hagyott.

A pezsgő bonbon jelentősége, mint általános szükségleti tárgy, olcsó, kényelmes és egészséges, szomjoltó, élesztő és üdítő ital, őrési, használata egyenesen jótévő főleg: gyárakban, műhelyekben, irodákban, iskolákban, intézetekben, gazdaságban, kórházakban, katonaságnak, tengerészeknek, kirándulóknak, hajókon családoknak stb. 5 féle tekintetből is és pedig 1. a szomjat jólösen oldja 2. az erősségnek használ 3. takarékossgából 4. szesz italok pótlója és 5. kereskedőknek jövedelmező forrás.

A pezsgő limonádé értékesítése a kereskedelemben. Hogy e bonbonok kelendőségnek nagy jövedő van, azt bizonyítja Német és Franciaországban való nagy fogyasztása dacára annak, hogy ezen országokban ára legalább kétszöröse, mint a mién árban adja a keleti cukorárunk első gyára Prágában (Königliche Weinberge) Egy darab bonbon ugyanolyan tartalommal mint a hogy itt készül, Németországban 10 fillér, míg itt csak 2 krajczár és kétszöröse, hogy ugy itt mint külföldön a gyermekek is meg szokták pezsgő limonádé bonbonokat csakhamar és azokat mindinkább fogyasztani fogják. E bonbonok kaszányákban intézetekben gyárakban műhelyekben és kórházakban erős kelendőségnek fognak örvendeni mert mindig rögtön nyújtanak üdítő friss és jóízű italt melynek megszerzése más körülmények között nehézségekkel járna.

Mint új iparcikk a pezsgő bonbonok a legnagyobb mérvű figyelmet érdemlik sétaterekre pályaudvarokra építésekhez mulatóhelyekre népi-nepekre iskolák közelében csak egy bonbon kell egy asztal egy koros néhány pohár és egy üveg csüvecske a keverésre és kész a his de jó kereszt frás. Természetes hogy jobban kinézi magát és emeli az üzletet ha a berendezésnél (szép díszes plakátokat szállít maga a gyár) kis költséget nem kímélünk.

Főleg népünnepélyeknél lehet hasonló berendezésnél szép eredményt elérni. Lehet tehát a limonádé pezsgő bonbonokat nemcsak mint ilyeneket de mint italt is több módon értékesíteni mert mindenütt akadnak vevők és a legkisebb szorgalom és igyekvés bőven fizet.

Ára. A pezsgő limonádé bonbonok 5 darabonként vannak csomagolva és 10 krajczár árba hozatva. A ki 1 frtot küld be mintaküldeményt kap bérmentve egész Ausztria Magyarországon és Németországban bárhol.

Ismétlőadók 30 százalékos engedménnyel részesülnek. 100 csomag egyszerre való megrendelésénél bérmentes külföldi Ausztria Magyarországon vagy Németország bármely államára. A pezsgő limonádé bonbonokat gyártja és szállítja csakis: **Fabrik orientdischer Zuckerwaaren Prága, Königl. Weinberge**

Magyarországi képviselőség;

KLEIN és BRUCKNER Budapest, Kalmár-u. 19. sz.

460. (2—10)

Nincs gazda, nincs község vagy egyházmegye, kik ha nállam rendelnek, előnyben ne részesüljenek — bárki ajánlatával szemben!!!

Gazdaközönségünk, Egyházmegyék és Községeknek ajánlok:

kertlő-, Vidats-, Gubitz- és Sack-féle **ekéket.** Hegyvidéki váltó és két testű, váltva forgató **iker-ekéket.** **Láncz-borenákat,** két vagy három tagu **rézsut-borenákat.** Kézi és lövegű, szórva és **sor-vetőgépeket.** Legújabb **kaszáló- és arató-gépeket,** kéve-kötővel és anélkül. **Kézi, lövegű és gőzeséplő-gépeket.** Szénaforgató, gyűjtő és sajtolókat. Járgány vagy gőzzel hajtható egy és két kövű **örlé-malmokat** szita-szerkezettel.

A legújabb **tégla-, csevép- és agyagesó sajoló gépeket,** egy vagy két ló, vagy gőz általi hajtásra, mely óránként 200—1000 tégát készíthet.

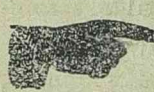
Szeszgyárak teljes berendezéséhez szükségeltetnek. — Tűzmentes és betörés ellen biztos **pénz- és okmány-szekrényeket.**

Valódi Wertheim-kasszákat

mindenik bérmentve a megrendelő utolsó vasutállomásáig.

Templom berendezéseket és forgatható vaskoronájú **harangokat,** az orgona hangjai szerint hangolva és egészen kovácsolt vasból készült **harang-állványokat** bérmentesen, bármely községnek tornyában felállítva, a harang-réznek költségét 1 frt 80 krba számítva.

Tűzoltói fecskendőket, személyi felszereléseket és egyenruházatokat, a községi köteles tűzoltók részére előírt szabályok szerint, ugyint: borsapkát 90 kr., karóveket 25—40 kr., sisakokat 2 frt 80 krtól 3 frt 60 krig, riadó-kürtöt 3 frt krtól 5 frtig, jelző-sipokat stb. rendkívül olcsó árban, valamennyi budapesti szállító árainál sokkal olcsóbban.

RIEMER E.

első székely gép- és tűzoltó-szerek gyára
SZÉKELY-UDVARHELYEN.

301. (9—10)

Arjegyzékek, minták és költségvet. bérmentesen küldetnek bármilyen e szakmába vágó, itt fel nem sorolt gépek és gazd. eszközökről.

Gazdasági olaj-lámpák.

RICHTER JÁNOS

épület-, díszmű-bádogos,

Kolozsvárt, Belmagyar-utca 1. szám.

Elvállalok mindennemű

ÉPÜLET ÉS DÍSZMŰ BÁDOGOS MUNKÁKAT,

továbbá

házfedelek, csatornák megfestését és javításokat, úgy helyben, mint vidéken.

A raktáron mindennemű bádogos munkák és R. Ditmár-féle petróleum lámpák kaphatók, melyeket a legjutányosabb árak mellett árusítok.

342. (9—10)

Amerikai és belföldi petroleum.

Egészen újonnan berendezett

üveg-, porcellán- és lámpa-raktár.

Van szerencsém a nagyérd. b. közönséget értesíteni, miszerint Kolozsvárt, belmagyar-utca 4. szám alatti (Vécei-ház) egy egészen újonnan berendezett

üveg-, porcellán- és lámpa-raktárt

nyitottam.

Bevásárlásaim személyesen eszközöltem; szem előtt tartva a mai jelszót: „Szépet, jót és olcsót!”

Raktáron tartok legkitűnőbb Amerikai és tisztított petróleumot.

Üzletem a nagyérd. b. közönség pártfogására ajánlva

maradtam tisztelttel:

415. (7—10)

MÜLLER JÓZSEF.

Mint különleges üzletet, ajánlom a nagyérd. b. közönség figyelmébe a nőm által dúsan berendezett és a legújabb styl szerinti

előnyomtatási mintákat himzéshez,

igen mérsékelt árban.

VICTORIA

BUDAI KESERŰVIZ.

Hivatalos vegyelemzés szerint a föld legértékesebb keserű vizét. 8 kiállításán kitüntette Dr. Duschek tanár, udv. tanácsos Bécs, kitűnő keserűviz. Dr. Braun v. Fernwald tanár, udv. tanácsos Bécs, kitűnő hatású. Dr. Lambi tanár Varsó, legkitűnőbb hatású keserűviz. Dr. H. E. Roscoe tanár Manchester, nagy orvosi becsület bíró viz. Dr. MacLagan tanár Edinburg, kitűnő forrás. Hasonlóan nyilatkoznak magyar, orosz stb. orvosok.

Összehasonlítási táblázat,

melyből kitűnik, hogy a „Victoria” forrás a föld legerősebb keserű vizét tartalmazza. Az alantabbi számok a szilárd alkatrészek összegét mutatják egy liter vízben.

Victoria	58'08	Königs bitterquelle	37'55
R. köczy	53'53	Pülauer Bitterwasser	32'72
Franz Josef	52'29	Friedrichshaller	25'29
Hunyadi László	31'07	Seidchützer	23'21
Hunyadi János	41'73		

Bővebb értesítés a körlevelekben.

Lerakat: Minden fűszerkereskedésben.

Tulajdonos: **UNGAR IGN. és FIA BUDAPESTEN.**

252. (3—7)

Raktárunk tulhalmozottsága miatt elhatároztuk, hogy ÖSSZES DIVATCZIKKEINKET, női felsőinket, napernyőket gyári bevásárlási árakon árusítjuk.

Különösen ajánljuk

francia himzett batistjainkat 40 és 50 krral, melyek ezelőtt 1 frtba kerültek.

Kérjük n. t. vevőinket ezen ritkán kínálkozó alkalmat saját érdekükben felhasználni.

Kiváló tisztelettel:

Rendes Szidor és Testvére,

ezelőtt Gazdágó István.

Alapítattott 1862-ben.

446. (6—15)

Óriási minta-gyűjteményünk kívánatra ingyen és bérmentve küldetük.